

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีอาวุธปืน ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490¹

ชาลินี เครือยศ²

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีอาวุธปืน ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวความคิดพื้นฐาน เจตนารมณ์ของกฎหมาย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้มีอาวุธปืน รวมถึงหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืน มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมอาวุธปืนภายหลังจากที่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืน การเก็บรักษาอาวุธปืนและจำนวนในการครอบครองอาวุธปืนของประชาชนในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษามีความรู้ ความเข้าใจว่า ปัจจุบันอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้อาวุธปืนซึ่งศาสตราจารย์ที่มีอำนาจร้ายแรงในการประหัตประหาร หรือสร้างความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินและสภาพจิตใจเป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม ดังที่ปรากฏให้เห็นในหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ อยู่เป็นเนือง ๆ แต่ทว่าอาวุธปืนก็เปรียบเสมือนดาบสองคม แม้ว่าจะเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดล้นด้น ๆ ที่อาชญากรเลือกใช้ในการก่ออาชญากรรม แต่ในทางกลับกัน ในกรณีที่รัฐไม่สามารถป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้นภายในสังคมได้ อาวุธปืนก็ถือเป็นเครื่องมืออันสำคัญของบุคคลซึ่งตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในการป้องกันตนเอง ทรัพย์สิน และบุคคลในครอบครัวได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีกฎหมายเพื่อควบคุมการครอบครองอาวุธปืน โดยต้องพิจารณาซึ่งน้ำหนักถึงความปลอดภัยหรือประโยชน์สาธารณะเปรียบเทียบกับสิทธิของปัจเจกชนว่าผลประโยชน์และโทษของการครอบครองอาวุธปืนอย่างไรเป็นผลดีหรือผลเสียยิ่งย่อนกว่ากัน

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะได้มีการตราพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถครอบครองอาวุธปืนได้ถูกต้องตามกฎหมาย หากได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนแล้วก็ตาม แต่กฎหมายดังกล่าวก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะใช้

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีอาวุธปืน ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือรองศาสตราจารย์สุพร วงศ์ทองสรรค์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์รัล เล็งวิทยา และรองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ในการควบคุมการก่ออาชญากรรม ส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมจากการใช้อาวุธปืนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเป็นปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีหรือครอบครองอาวุธปืน ดังต่อไปนี้

ปัญหาประการแรก คือ ปัญหาการออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนไว้ในความครอบครอง ตามมาตรา 7 ประกอบมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 กล่าวคือ ในการออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนนั้น มาตรา 7 กำหนดให้เป็นอำนาจดุลพินิจของนายทะเบียนท้องที่ และในการพิจารณาว่าจะออกใบอนุญาตให้แก่บุคคลใดหรือไม่นั้น นายทะเบียนท้องที่ที่จะต้องพิจารณาให้ได้ว่าบุคคลผู้ขอใบอนุญาตเป็นผู้ที่ไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ออกใบอนุญาตตามมาตรา 13 อีกทั้ง ยังต้องพิจารณาถึงสภาพความเป็นอยู่หรือสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 674/2490 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2490 ข้อ 12 ด้วย โดยอำนาจดุลพินิจดังกล่าว เป็นอำนาจในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการครอบครองอาวุธปืน ฉะนั้น กฎหมายจึงต้องกำหนดกรอบหรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้ชัดเจนและครอบคลุมเพียงพอที่จะใช้เป็นขอบเขตในการใช้อำนาจดุลพินิจของนายทะเบียนท้องที่ได้ เพื่อให้นายทะเบียนท้องที่ใช้อำนาจดุลพินิจของตนให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อม แต่เมื่อพิจารณากฎหมายและหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่ามีข้อขัดข้องทางกฎหมายอยู่หลายประการ ดังนี้

(1) ปัญหาคุณสมบัติหรือคุณลักษณะต้องห้ามเกี่ยวกับการกำหนดฐานความผิดอาญาสำหรับบุคคลที่ต้องโทษจำคุก ตามมาตรา 13 (1) (ก) (ข) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยการกำหนดฐานความผิดตามกฎหมายดังกล่าว เป็นการกำหนดตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ซึ่งในปัจจุบันกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มิได้มีผลใช้บังคับแล้ว แต่บทบัญญัติดังกล่าวก็มิได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับกฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน กฎหมายจึงไม่มีความทันสมัย และไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับฐานความผิดอาญา อาจส่งผลให้นายทะเบียนท้องที่ใช้อำนาจดุลพินิจในการพิจารณาออกใบอนุญาตที่ผิดพลาด คลาดเคลื่อนไปจากเจตนารมณ์ตามที่กฎหมายกำหนดได้

(2) ปัญหาคุณสมบัติหรือคุณลักษณะต้องห้าม กรณีมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มิได้กำหนดคุณลักษณะต้องห้ามเกี่ยวกับบุคคลผู้ที่มีลักษณะความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความรุนแรงในครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งที่การกระทำความผิดหรือสภาพจิตใจในลักษณะดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะขาดความสามารถในการยับยั้งชั่งใจและใช้อาวุธปืนเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดได้ ฉะนั้น หากไม่มีการกำหนดคุณลักษณะต้องห้ามดังกล่าว ย่อมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลที่กระทำความรุนแรงในครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนและใช้อาวุธในการก่ออาชญากรรมได้ ส่งผลให้ความเสียหายที่เกิดทวีคูณมากยิ่งขึ้น

(3) ปัญหาคุณสมบัติหรือคุณลักษณะต้องห้าม กรณีมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถหรือทักษะในการใช้อาวุธปืน และกฎความปลอดภัยของการใช้อาวุธปืน ทั้งที่เรื่องเหล่านี้เป็นสิ่งที่สำคัญที่นายทะเบียนท้องที่ควรต้องพิจารณา

เป็นอันดับแรก ซึ่งในความเป็นจริงประชาชนผู้ขออนุญาตมีความรู้เกี่ยวกับการใช้อาวุธปืนและกฎหมายแห่งความปลอดภัยเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืนที่ไม่เท่ากัน หากผู้ที่ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ที่ไม่มีความรู้ดังกล่าว อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลใกล้ชิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ในการใช้อาวุธปืนได้

(4) ปัญหาคุณสมบัติหรือคุณลักษณะต้องห้าม กรณีมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเก็บรักษาอาวุธปืน โดยอาวุธปืนเป็นอาวุธที่มีอำนาจร้ายแรง ฉะนั้น วิธีการเก็บรักษาและสถานที่ในการเก็บรักษาอาวุธปืนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากกับผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืน หากที่ได้รับใบอนุญาตให้มีหรือใช้อาวุธปืนจัดเก็บอาวุธปืนด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้องหรือจัดเก็บในสถานที่ที่ไม่ปลอดภัย อาจส่งผลกระทบต่อผู้อื่น บุคคลใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัวเข้าถึงอาวุธปืนและนำอาวุธปืนไปใช้ จนเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินได้

ปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหาการควบคุมอาวุธปืนภายหลังจากที่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนหรือปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบสถานะของผู้ครอบครองอาวุธปืน ตามมาตรา 23 (3) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 กล่าวคือ กฎหมายมาตราดังกล่าวกำหนดให้ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน มีอายุอยู่ตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าของอาวุธปืน ซึ่งถือเสมือนว่าใบอนุญาตให้มีหรือใช้อาวุธปืนมีอายุอยู่ถาวรหรือตลอดชีพของผู้รับใบอนุญาต แสดงให้เห็นว่าภายหลังจากที่ได้รับใบอนุญาตแล้วรัฐไม่สามารถตรวจสอบคุณสมบัติหรือข้อเท็จจริงหรือพฤติกรรมที่อาจเปลี่ยนแปลงไปของผู้รับใบอนุญาตหรือสภาพของอาวุธปืนได้เลย ส่งผลกระทบต่อผู้ได้รับใบอนุญาต หรือบุคคลที่รับโอนอาวุธปืนไปโดยไม่ได้รับอนุญาต สามารถนำอาวุธปืนไปใช้ในการก่ออาชญากรรมได้ ทั้งนี้ แม้ว่ามาตรา 66 และมาตรา 65 จะกำหนดให้นายทะเบียนท้องที่มีอำนาจในการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตตกเป็นผู้ซึ่งจะออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ก็ตาม แต่การที่นายทะเบียนท้องที่จะทราบข้อมูลหรือพฤติกรรมดังกล่าวได้นั้นต้องอาศัยการแจ้งข้อมูลจากผู้รับใบอนุญาต หรือต้องอาศัยข้อมูลจากการตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งในความเป็นจริงย่อมเป็นไปได้ยาก ฉะนั้น อาวุธปืนเป็นอาวุธที่มีอำนาจร้ายแรง จำต้องได้รับการควบคุมดูแลจากรัฐเป็นพิเศษ แต่กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันกลับมีช่องว่างไม่ให้นายทะเบียนท้องที่หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถตรวจสอบสถานะของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตได้

ปัญหาประการที่สาม คือ ปัญหาการควบคุมจำนวนในการครอบครองอาวุธปืน กล่าวคือ มาตรา 9 วรรคสอง กำหนดให้ ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนให้ออกสำหรับอาวุธปืนแต่ละกระบอก ซึ่งกฎหมายมิได้กำหนดไว้โดยชัดแจ้งว่าบุคคลหนึ่งคนสามารถครอบครองอาวุธปืนได้จำนวนเพียงใด และแม้ว่ามาตรา 6 (1) ประกอบมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ.2490 กำหนดให้อำนาจนายกรัฐมนตรีนครและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการออกกฎกระทรวงในเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดประเภท การจำกัดชนิดและจำนวนอาวุธปืนก็ตาม แต่บัญญัติดังกล่าวเป็นเพียงการจำกัดจำนวนอาวุธปืนของกระทรวงทบวงกรมอื่นนอกจากราชการทหารและตำรวจหรือหน่วยงานราชการตามมาตรา 5 วรรคสองเท่านั้น มิได้บัญญัติครอบคลุมให้อำนาจในการจำกัดจำนวนการครอบครองอาวุธปืนของบุคคลธรรมดาหรือเอกชน อีกทั้ง แม้ว่า

จะมีกฎกระทรวงฉบับที่ 11 ที่อาศัยอำนาจตามกฎหมายดังกล่าว แต่ก็กำหนดเพียงชนิดและขนาดของอาวุธปืนเท่านั้น ดังนั้น กรณีดังกล่าวจึงเป็นช่องว่างของกฎหมายในการควบคุมจำนวนอาวุธของเอกชน ส่งผลให้นายทะเบียนท้องที่ใช้ดุลพินิจในการออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนได้อย่างอิสระโดยไม่จำกัดจำนวน ซึ่งอาจมากเกินไปจนเกินความจำเป็นกว่าวัตถุประสงค์ในการครอบครองอาวุธปืน จนเป็นสาเหตุให้มีการใช้อาวุธปืนเป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรมจำนวนมาก

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 เพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นปัญหาต่อไปนี้

1. ปัญหาการออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนไว้ในความครอบครอง ตามมาตรา 7 ประกอบมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ผู้ศึกษาเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ด้วยกันทั้งสิ้น 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาคุณสมบัติหรือคุณลักษณะต้องห้ามเกี่ยวกับการกำหนดฐานความผิดอาญาสำหรับบุคคลที่ต้องโทษจำคุก ตามมาตรา 13 (1) (ก) (ข) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ผู้ศึกษาเห็นว่าเพื่อให้กฎหมายมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและเพื่อให้นายทะเบียนท้องที่สามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญาได้ถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ที่กฎหมายกำหนด จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรา 13 (1) (ก) (ข) ดังนี้

เดิม มาตรา 13 (1) (ก) (ข) บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตตามความในหมวดนี้แก่

(1) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญาดังต่อไปนี้

(ก) มาตรา 97 ถึงมาตรา 111 มาตรา 120 มาตรา 177 ถึงมาตรา 183 มาตรา 249 มาตรา 250 หรือมาตรา 293 ถึงมาตรา 303

(ข) มาตรา 254 ถึงมาตรา 257 และพ้นโทษยังไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษถึงวันยื่นคำขอใบอนุญาต เว้นแต่ในกรณีความผิดที่กระทำโดยความจำเป็นหรือเพื่อป้องกันหรือโดยถูกขู่โทสะ”

ขอเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติม เป็นมาตรา มาตรา 13 (1) (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) ดังนี้

“มาตรา 13 ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตตามความในหมวดนี้แก่

(1) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญาดังต่อไปนี้

(ก) ลักษณะที่ 1 ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หมวดที่ 1 ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาทและผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามมาตรา 107 ถึงมาตรา 112 หมวดที่ 2 ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ตามมาตรา 113 ถึงมาตรา 118 หมวดที่ 3

ความผิดต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มาตรา 119 ถึงมาตรา 129 และหมวดที่ 4 ความผิดต่อ
สัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ ตามมาตรา 130 ถึงมาตรา 135

(ข) ลักษณะที่ 1/1 ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ตามมาตรา 135/1 ถึงมาตรา 135/4

(ค) ลักษณะที่ 5 ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ตามมาตรา 209 ถึงมาตรา 216
และพ้นโทษยังไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษถึงวันที่ยื่นขอใบอนุญาต

(ง) ลักษณะที่ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย หมวดที่ 1 ความผิดต่อชีวิต ตามมาตรา 288
ถึงมาตรา 294 และหมวดที่ 2 ความผิดต่อร่างกาย ตามมาตรา 295 ถึงมาตรา 300 และพ้นโทษยังไม่เกิน 5 ปี
นับแต่วันพ้นโทษถึงวันที่ยื่นขอใบอนุญาต เว้นแต่ กรณีความผิดที่กระทำโดยความจำเป็น หรือเพื่อป้องกัน
หรือโดยถูกยั่วยุโทสะ

(จ) ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หมวดที่ 1 ความผิดฐานลักทรัพย์และชิงทรัพย์
ตามมาตรา 335 (7) มาตรา 336 ทวิ หมวดที่ 2 ความผิดฐานกรรโชกเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์
ตามมาตรา 337 ถึงมาตรา 340 ตริ และพ้นโทษยังไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันพ้นโทษถึงวันที่ยื่นขอใบอนุญาต”

1.2 ปัญหาคุณสมบัติหรือคุณลักษณะต้องห้าม กรณีมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ
พ.ศ. 2490 มิได้กำหนดคุณลักษณะต้องห้ามเกี่ยวกับบุคคลผู้ที่มีลักษณะความผิดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ
ความรุนแรงในครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ศึกษาเห็นว่า ป้องกันมิให้บุคคลที่มี
ลักษณะกระทำความรุนแรงในครอบครัวและผู้ที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้รับใบอนุญาตให้มี
อาวุธปืนและใช้อาวุธในการก่ออาชญากรรม และเพื่อลดความร้ายแรงของความสูญเสียที่จะเกิดขึ้น จึงสมควร
แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรา 13 ดังนี้

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมเป็น มาตรา 13 (10) และ (11) ดังนี้

“มาตรา 13 ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตตามความในหมวดนี้แก่

(10) บุคคลซึ่งมีพฤติกรรมรุนแรงในครอบครัวและมีคำสั่งห้ามตามพระราชบัญญัติ
คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 หรือศาลมีคำพิพากษาว่าบุคคลนั้นกระทำ
ความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว และพ้นโทษยังไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษถึงวันที่ยื่นขอ
ใบอนุญาต

(11) บุคคลที่มีประวัติยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรือใช้สารกระตุ้นที่กฎหมายกำหนดให้เป็น
ความผิด”

1.3 ปัญหาคุณสมบัติหรือคุณลักษณะต้องห้าม กรณีมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ
พ.ศ. 2490 มิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถหรือทักษะในการใช้อาวุธปืน และกฎ
ความปลอดภัยของการใช้อาวุธปืน ผู้ศึกษาเห็นว่าอาวุธปืนเป็นอาวุธที่มีอำนาจร้ายแรง ฉะนั้น เพื่อให้ผู้ที่

ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนเป็นบุคคลที่มีความสามารถเพียงในการครอบครองอาวุธปืน และเพื่อให้ นายทะเบียนท้องถิ่นใช้ดุลพินิจให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันเกี่ยวกับการพิจารณาเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรา 13 ดังนี้

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมเป็น มาตรา 13/1 ดังนี้

“มาตรา 13/1 ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตตามความในหมวดนี้ เว้นแต่ผู้ขออนุญาตให้มี และใช้อาวุธปืน เป็นผู้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับกฎหมายและข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืนและกฎ แห่งความปลอดภัย และผ่านการทดสอบการสอบข้อเขียนในภาคทฤษฎี และผ่านการทดสอบวิธีการยิงปืน และกฎแห่งความปลอดภัยในการใช้อาวุธปืนในภาคปฏิบัติ”

1.4 ปัญหาคุณสมบัติหรือคุณลักษณะต้องห้าม กรณีมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเก็บรักษาอาวุธปืน เห็นว่าเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย และความสูญเสียที่เกิดจากการไม่ได้จัดเก็บอาวุธปืนไว้ในสถานที่ที่ปลอดภัยหรือไม่ได้จัดเก็บอาวุธปืน ด้วยวิธีการที่ถูกต้อง และเพื่อป้องกันมิให้อาวุธปืนถูกนำไปใช้ในการก่ออาชญากรรม จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติในพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรา 13 ดังนี้

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมเป็น มาตรา 13/2 ดังนี้

“มาตรา 13/2 ผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน มีหน้าที่ต้องเก็บรักษาอาวุธปืนไว้ใน สถานที่ที่ปลอดภัย โดยแยกอาวุธปืนออกจากเครื่องกระสุนปืน

ก่อนออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน นายทะเบียนท้องถิ่นจะต้องตรวจสอบสถานที่ และวิธีการในการเก็บรักษาอาวุธปืนของผู้ขออนุญาตว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือไม่ ในการนี้ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกกฎกระทรวงในเรื่องเกี่ยวกับ มาตรฐานในการเก็บรักษาอาวุธปืน

หากผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน มิได้เก็บรักษาอาวุธปืนให้เป็นไปตามมาตรฐาน ที่กฎหมายกำหนด หรือมีพฤติการณ์ชัดแจ้งว่าการเก็บรักษาไม่ปลอดภัยต่อสาธารณะ หรืออาวุธปืน ถูกนำไปใช้ในการกระทำความผิดหรือในทางที่ขัดกับศีลธรรมอันดีของประชาชน นายทะเบียนท้องถิ่น มีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวได้”

2. ปัญหาการควบคุมอาวุธปืนภายหลังจากที่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนหรือปัญหาเกี่ยวกับการ ตรวจสอบสถานะของผู้ครอบครองอาวุธปืน ตามมาตรา 23 (3) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ผู้ศึกษาเห็นว่าเพื่อให้รัฐสามารถเข้ามาตรวจสอบพฤติการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในภายหลังของผู้มีใบอนุญาต หรือสภาพของอาวุธปืนได้ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรา 23 (3) มาตรา 65 และมาตรา 66 ดังนี้

2.1 เดิม มาตรา 23 (3) บัญญัติว่า “ใบอนุญาตสำหรับอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ตามความในส่วนนี้จะออกได้แต่ตามประเภทและมีกำหนดอายุ ดังต่อไปนี้

(3) ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุน มีอายุตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าของอาวุธปืนนั้น”

ขอเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมด้วยกันทั้งสิ้น 2 ประการ ดังนี้

2.1.1 แก้ไขเพิ่มเติมเป็นมาตรา 23 (3) “ใบอนุญาตสำหรับอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ตามความในส่วนนี้จะออกได้แต่ตามประเภทและมีกำหนดอายุ ดังต่อไปนี้

(3) ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุน มีอายุ 3 ปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต”

2.1.2 เพิ่มเติมเป็นมาตรา 23/1 “ก่อนครบกำหนดอายุใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนตามมาตรา 23 (3) ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่มาตรา 13/1 กำหนดและให้นายทะเบียนท้องที่พิจารณาคุณลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 ประกอบกับการพิจารณาต่อใบอนุญาตด้วย

หากผู้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามวรรคก่อน จนระยะเวลาล่วงเลยเกิน 1 ปี จะต้องเสียค่าปรับในอัตราตามที่กฎหมายกำหนด

ในกรณีมีเหตุให้นายทะเบียนท้องที่ไมอาจต่อใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนได้ให้ผู้ครอบครองอาวุธปืน ส่งมอบอาวุธปืนและเครื่องกระสุนให้แก่นายทะเบียนท้องที่ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง และให้นายทะเบียนท้องที่จัดการขายทอดตลาดอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ได้เงินสดหรือเงินสุทธิต่อให้ส่งมอบแก่เจ้าของ”

2.2 เดิม มาตรา 65 บัญญัติว่า “ผู้รับใบอนุญาตคนใดตกเป็นผู้ซึ่งจะออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้แจ้งพฤติการณ์นั้น และส่งมอบอาวุธปืน เครื่องกระสุน หรือวัตถุระเบิด และใบอนุญาตให้แก่นายทะเบียนท้องที่โดยไม่ชักช้า และให้นายทะเบียนท้องที่หรือรัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสีย

ถ้าผู้รับอนุญาตเป็นคนไร้ความสามารถหรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถหรือเป็นคนวิกลจริต หรือจิตใจฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ให้ผู้อนุญาต ผู้พิทักษ์หรือผู้ควบคุมดูแล แล้วแต่กรณี มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามความในวรรคก่อน”

เดิม มาตรา 66 บัญญัติว่า “ถ้าปรากฏว่าผู้ได้รับใบอนุญาตออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

เป็นผู้ซึ่งจะออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ให้นายทะเบียนท้องที่หรือรัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสียเมื่อได้รับคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตแล้วให้ผู้รับใบอนุญาตส่งมอบอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดและใบอนุญาตแก่นายทะเบียนท้องที่ โดยไม่ชักช้า

ถ้าผู้รับอนุญาตเป็นคนไร้ความสามารถหรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถหรือเป็นคนวิกลจริต หรือจิตใจฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ให้ผู้อนุญาต ผู้พิทักษ์หรือผู้ควบคุมดูแล แล้วแต่กรณี มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามความในวรรคก่อน”

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมเป็นมาตรา 66/1 ดังนี้

“มาตรา 66/1 ในระหว่างที่ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนยังไม่สิ้นสุดลง นายทะเบียนท้องที่มีอำนาจในการเรียกบุคคลหรืออาวุธปืนมาตรวจสอบเป็นราย ๆ ได้ หากมีพฤติการณ์อันสงสัยว่าผู้รับใบอนุญาตจะตกเป็นผู้ซึ่งจะออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ ตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือมีเหตุอันสมควรประการใด ๆ

หากผู้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามความในวรรคก่อน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

3. ปัญหาการควบคุมจำนวนในการครอบครองอาวุธปืน ตามมาตรา 9 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ผู้ศึกษาเห็นว่า เพื่อให้มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเพิกถอนที่จะใช้เป็นขอบเขตในการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนท้องที่ อันเป็นการป้องกันมิให้นายทะเบียนท้องที่ใช้ดุลพินิจออกใบอนุญาตได้อย่างอิสระออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนโดยไม่จำกัดจำนวน และเพื่อให้การออกใบอนุญาตเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามที่กฎหมายกำหนด แต่อย่างไรก็ตาม การบัญญัติกฎหมายกำหนดจำนวนอาวุธปืนที่เคร่งครัดตายตัว ย่อมเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากจนเกินความจำเป็น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรา 6 (1) และมาตรา 55 ดังนี้

3.1 เติมมาตรา 6 (1) บัญญัติว่า “ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่อื่น และออกกฎกระทรวงในเรื่องต่อไปนี้ คือ

(1) จำกัดชนิดและจำนวนอาวุธปืนของกระทรวงทบวงกรมอื่น นอกจากราชการทหาร และตำรวจหรือหน่วยงานราชการตามมาตรา 5 วรรคสอง”

ขอเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 6 (1) ดังนี้

“ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่อื่น และออกกฎกระทรวงในเรื่องต่อไปนี้ คือ

(1) จำกัดชนิดและจำนวนอาวุธปืนของกระทรวงทบวงกรมอื่นและประชาชนหรือเอกชน นอกจากราชการทหารและตำรวจหรือหน่วยงานราชการตามมาตรา 5 วรรคสอง

ในการออกกฎกระทรวงเรื่องการจำกัดจำนวนอาวุธปืนตามความในวรรคก่อน ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการมีอาวุธปืนด้วย”

3.2 เดิม มาตรา 55 บัญญัติว่า “ประเภท ชนิด และขนาดของอาวุธปืน เครื่องกระสุน หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ตามมาตรา 7 มาตรา 24 หรือมาตรา 38 ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

ขอเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 55 ดังนี้

“ประเภท ชนิด ขนาด และจำนวนของอาวุธปืน เครื่องกระสุน หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้ตามมาตรา 7 มาตรา 24 หรือมาตรา 38 ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง, **คู่มือปฏิบัติงานอาวูรป็น พ.ศ. 2548 เล่มที่ 1 ฉบับรวมกฎหมายอาวูรป็น**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาธาการศึกษาดินแดน กรมการปกครอง,2548).

กรมการปกครอง, **คู่มือปฏิบัติงานอาวูรป็น พ.ศ. 2548 เล่มที่ 2 ฉบับรวมกฎหมายอาวูรป็น**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาธาการศึกษาดินแดน กรมการปกครอง,2548).

ชาติชาย วิริยะเจริญกิจ และสุรัสวดี แสนสุข, “มาตรการควบคุมอาวูรป็นในประเทศไทย : ปัญหาและแนวทางแก้ไข”, **วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ 91 ปีที่ 6**, ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2562. บงกช เอกกาญจนกร, “ปัญหาเกี่ยวกับการพกพาอาวูรป็นในประเทศไทย”. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ,คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,2557).

พรนัชชา ชวนชม, “ปัญหากฎหมายอาวูรป็น”, (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา , มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2558).

วีรวิษฐ์ เรื่องประเสริฐ, “มาตรการทางกฎหมายควบคุมการออกใบอนุญาตอาวูรป็นสันตามพระราชบัญญัติอาวูรป็นฯ พ.ศ. 2490”, **วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงปีที่ 6**, ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566).